

Výsledky dotazníkového průzkumu mezi účastníky společných konzultací pro pověřence pro ochranu osobních údajů v létě a na podzim 2018

(2. listopadu 2018)

0. Úvod

Průzkum byl proveden v srpnu a říjnu 2018. Dotazník byl rozeslán účastníkům¹ celkem pěti běhů společné konzultace, které Úřad pro ochranu osobních údajů uspořádal v červnu, červenci a srpnu 2018 pro pověřence pro ochranu osobních údajů, kteří byli jmenováni správci podle článku 37 odst. 1 písm. a) obecného nařízení o ochraně osobních údajů, za použití výkladu povinnosti jmenovat pověřence pro ochranu osobních údajů jako *veřejný subjekt* usazený v České republice v § 14 návrhu zákona o zpracování osobních údajů.²

Doručeno a vyhodnoceno bylo celkem 204 dotazníků vyplněných 190 respondenty; někteří pověřenci působící u více než jednoho správce poskytli odpovědi vyjadřující rozdílnou situaci různých typů správců – nejčastěji jeden dotazník za územní samosprávný celek a jeden za příspěvkové organizace zřizované tímto územním samosprávným celkem. 66 dotazníků zaslali účastníci prvních dvou konzultací, 90 přihlášení na 3. a 4. konzultaci a 48 na 5. konzultaci, jimž byl dotazník rozeslán a vyžadován pro vyhodnocení před vlastní konzultací.

V devíti otázkách byly mapovány vztahy pověřence pro ochranu osobních údajů se správcem, tedy v jaké míře již poskytují správci informace a poradenství v rozsahu tematického zaměření konzultací, tedy podíl na vypracování a vedení záznamů podle článku 30, jejich podíl na přípravě a zveřejnění informací o zpracování a na postupech pro vyřizování žádostí subjektů údajů, dále přímý kontakt s vrcholovým vedením, zkušenosti s kontakty se subjekty údajů a případné plnění jiných úkolů pověřencem – respondentem.

Odpovědi byly vyhodnocovány v pěti fázích – největší soubor dotazníků bylo vyhodnoceno k 20. srpnu – tak, aby výsledky byly k dispozici účastníkům 3. konzultace. Před 4. konzultací bylo provedeno vyhodnocení druhé. 30. srpna byly zpracovány poslední odpovědi ze srpna. Odpovědi účastníků říjnové konzultace byly zpracovány také ve dvou fázích – před konzultací a poté i z odpovědí poskytnutých až v průběhu konzultace nebo dodatečně. Naprostá většina oslovených – včetně oslovených dodatečně – dotazníky vyplnila a zaslala obratem. Součet hodnot v jednotlivých tabulkách ukazuje, že někteří respondenti volili u některých otázek více než jednu odpověď, i když se předpokládala volba právě jedné odpovědi v hierarchicky uspořádaných možnostech reakce. Naopak část respondentů nezodpověděla po jedné otázce, jeden pak otázek několik.

V 19 případech (> 9% správců) signalizují odpovědi vážnější problémy: např. žádný přístup pověřence k záznamům podle čl. 30 nebo „jiné řešení“ přístupu; k nim je třeba přičíst absenci odpovědi na otázky vztahu k vedení (jeden respondent), nebo zjevně nekonzistentní odpovědi na věcně související otázky.

¹ Mezi účastníky jsou zahrnuti i ti přihlášení, kteří se posléze z konzultace omluvili, ale dotazník vyplnili.

² § 14 (sněmovní tisk č. 138): Povinnost jmenovat pověřence pro ochranu osobních údajů podle čl. 37 odst. 1 písm. a) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 mají kromě orgánů veřejné moci také orgány zřízené zákonem, které plní zákonem stanovené úkoly ve veřejném zájmu.

I. Poznatky souhrnně

Rozdíly v odpovědích na jednotlivé otázky obecně odpovídají různým poměrům u různých správců, daných zejména velikostí správce a rozsahu a strukturování jím prováděných zpracování osobních údajů. Reprezentovanými správci byly:

- obce³: 123 (21 statutárních měst a jejich částí, 39 obcí, které nejsou městem, 16 dobrovolných svazků obcí),
- kraje (krajské úřady): 9,
- jedinečné správní úřady: 27 (11 ústřední orgány státní správy),
- školy: 36, z toho 7 základní školy (pro základní školy ovšem často působí pověřenci obcí, dobrovolných svazů obcí, nebo jmenovaní pro organizace zřizované obcemi)
- v několika případech jiné orgány veřejné moci a nositelé nevrchnostenské veřejné správy.

Podmínky pro plnění povinností a úkolů pověřence podle čl. 39 odst. 1, písm. a) ON lze v mezích tematického zaměření konzultací posoudit na základě jejich zapojení do přípravy postupů pro vyřizování žádostí subjektů údajů a zveřejňování informací o zpracování. Lze konstatovat, že u správců, u nichž tito pověřenci působí, dominuje organizační řešení odpovídající v zásadě poměrům správců ve smyslu rozsahu a věcného zaměření činností zpracování osobních údajů; u zbývajících správců se zdá být postavení pověřence problematické a jejich zapojení do života správce poměrně omezené.

Pověřenci – respondenti jsou bez ohledu na to, zda působí u správce interně, nebo externě či zda plní současně jiné úkoly, aktivní; nejsou-li podmínky pro uplatnění dominantní nebo jiné klíčové role, využívají konzultací, institutu připomínek i posouzení z jejich vlastní iniciativy. Svůj kontakt s vrcholovým vedením správce označilo 72,9% respondentů jako pravidelně se naplňující a na druhém konci pouze 7,9% uvedlo, že termín kontaktu s vrcholovým vedením je vázán na nějakou rozhodnou událost a je stanoven jako budoucí. Odpověď *upraven jiným způsobem* a její volné upřesnění respondenty vzbuzují s jedinou výjimkou přinejmenším silné pochybnosti o tom, jak jsou u takových správců vytvořeny podmínky pro soulad s ustanoveními čl. 38 odst. 1 a 3 obecného nařízení.

Odpovědi na dvě otázky o kontaktu se subjekty údajů odpovídají situaci, že v České republice nejsou práva subjektů údajů absolutní novinkou a že u správců, kteří byli na konzultacích reprezentováni, jsou pro přístup subjektu údajů k informacím o zpracování, k vlastním osobním údajům a další práva subjektu údajů zavedeny příslušné postupy a organizační opatření; k tomu přistupuje skutečnost, že práva subjektů údajů jsou při výkonu povinností upravena, byť v různé míře řadou zákonů, a jejich výkon prováděn rutinně v rámci výkonu veřejné moci nebo plnění právní povinnosti uložené správci. To vytváří základní předpoklad pro to, že u 54,4% správců nebyli pověřenci dosud kontaktováni, přičemž rozdíl mezi situací na počátku srpna a počátku října 2018 znamená pokles téměř o jednu pětinu (19,4%). Pověřenci byli kontaktováni jednou až desetkrát u 40,4% správců a jen u necelých 4,5% byli kontaktováni častěji než desetkrát. Bez výjimky byli takto kontaktováni pověřenci, kteří působí u správců s rozsáhlým a více účelů sledujícím zpracováním osobních údajů. Významně častěji byli kontaktováni pověřenci působící interně, a to o pětinu častěji než externě působící – to bylo zjišťováno v dílčím vzorku, kdo bylo možné jednoznačně určit primárně interní a externí působení pověřence. Respondenti také zaznamenali a uváděli minimum stížností na postup správce (pouze u necelých 4,5% správců a 9,7% všech již kontaktovaných pověřenců). Přibližně stejně časté byly žádosti o pomoc

³ Započítáván je vždy jeden správce, u něhož účastník akce působí v roli pověřence pro ochranu osobních údajů.

v konkrétní záležitosti a o jiné informace (45 a 46 pověřenců, tj. 49,4 : 50,6% kontaktovaných a 22, resp. 22,6% všech respondentů). Mezi říjnem a srpnem došlo k očekávanému posunu v kontaktech pověřenců se subjekty údajů: počet již kontaktovaných pověřenců vzrostl o téměř jednu pětinu. Mírně (o >4%) vzrostl také počet stížností na postup správce, které pověřenci obdrželi. Pokles objemu žádostí o pomoc v určité záležitosti a o jiné informace je třeba přičítat spíše než lepší informovanosti subjektů údajů skutečnosti, že u reprezentovaných správců působí pověřenci z této skupiny externě a každý z nich pro více správců. Jedna pověřenkyně oficiálně působí u 204 správců, jeden pověřenec u 58 správců a řada dalších u několika desítek správců, kteří případech nepředstavují homogenní skupinu veřejných subjektů odpovídající smyslu ustanovení článku 37 odst. 3 obecného nařízení.

Ze srovnání interního a externího působení pověřenců – účastníků prvních čtyř běhů konzultací vyplývá, že interně působící vykazují mírně vyšší podíl trvalé dispozice vůči záznamům podle čl. 30 a častěji jsou při tom v roli odpovědného útvaru. Častěji také hodnotí svoji roli při vedení záznamů podle čl. 30 a při plnění informačních povinností podle článků 13 a 14 ON jako dominantní nebo vedoucí. Tito respondenti také uvádějí významně častěji souběh funkcí u téhož správce (o 56% častěji než externí); externí zase výrazně častěji vykonávají funkci současně u více správců (rozdíl 49%). Žádný rozdíl není tam, kde pověřenec vykonává tuto svoji funkci jako výlučnou (15,2 : 17%). Ustavení pověřence je u interně působících pověřenců zakotveno ve vnitřním předpisu správce (v 72%); u externě působících je jednoznačně dominujícím základem smlouva nebo obdobný dokument (70,2%). Okrajově uvedli respondenti využití ad hoc řídicího aktu; jak u 8,6% interních pověřenců, tak u 2,1% externě působících je tímto aktem zpravidla jmenování nebo rozhodnutí.

Minimální míra zjevné inkonzistence odpovědí a na pohled rozdíly v odpovědích odpovídající různým poměrům u různých správců umožnila považovat získané poznatky za relativně mající vysokou spolehlivost.

II. Základní statistika a srovnání odpovědí z léta a podzimu

Srovnání je provedeno mezi odpověďmi získanými v srpnu a v říjnu 2018 i; výpočet je vázán na počet respondentů v každé skupině. Srovnání je vázáno na počet respondentů a odpovědí v každé skupině.

Tabulka č. 1

Podíl na prvotním vypracování záznamů podle čl. 30	Běhy 1 -4 (%)	Běh 5 (%)	Srovnání	Celkem
Spolupráce s jinými útvary správce	—	-	-	-
- Dominantní role	61 (39,1)	19 (39,6)	+0,5%	80
- Podpůrná role	52 (33,3)	15 (31,2)	-2,1%	67
Poskytnutí konzultační podpory (jiné než a)	36 (23)	11 (22,9)	-0,1%	47
Žádný podíl	6 (3,8)	3 (6,2)	+2,4%	9

Tabulka č. 2

Vedení záznamů podle čl. 30	Běhy 1 - 4 (%)	Běh 5 (%)	Srovnání	Celkem
Pouze přístup k úložišti	29 (18,6)	13 (27)	+8,4%	42
Trvalá dispozice	97 (62,2)	27 (56,2)	-6%	124

- Nespecifikováno	3 (1,9)	1 (2)	+0,1%	4
- odpovědný útvar	42 (26,9)	10 (20,8)	-6,1%	52
- souběžně s j. útvary	67(42,9)	16 (33,3)	-9,6%	83
Jiné řešení	14 (9)	8 (16,6)	-7,6%	22
Žádný podíl	1 (0,6)	0	-0,6%	1

Poznámka: Za dva správce nebyla otázka zodpovězena.

Tabulka č. 3

Podíl na zveřejňování informací o zpracování	Běhy 1 - 4 (%)	Běh 5 (%)	Srovnání	Celkem
Žádný	2 (1,3)	-	-1,3%	2
Spolupráce s jinými útvary správce	-	-	-	-
- dominantní role	68 (43,6)	17 (35,4)	-8,2%	85
- podpůrná role	-	-	-	-
o konzultace	60 (38,5)	24 (50)	+11,5%	84
o posouzení/připomínky	9 (5,8)	2 (4,2)	-1,6%	11
Nespecifikováno	16 (10,3)	5 (10,4)	+0,1%	21

Poznámka: Konzultace je považována za širší pojem než posouzení/připomínky a má se za to, že konzultování zahrnuje i formulaci a vznášení připomínek, a proto v případě, že respondent uvedl jako odpověď současně konzultace a posouzení/připomínky, je do hodnocení zahrnuta pouze konzultace.

Tabulka č. 4

Zapojení do přípravy/úpravy postupů pro vyřizování žádostí subjektů údajů	Běhy 1 - 4 (%)	Běh 5 (%)	Srovnání	Celkem
Dosud nezapojen	19 (12,2)	11 (23,4)	-11.2%	30
Spolupráce s jinými útvary správce	-	-	-	-
- vedoucí nebo jiná klíčová úloha	67 (42,9)	12 (25,6)	-17,3%	79
- podpůrná role	-	-	-	-
o konzultace	34 (21,8)	10 (21,3)	-0,5%	44
o posouzení/připomínky	3 (1,9)	3 (6,4)	+4.5%	6
nespecifikovaný rozsah	9 (5,8)	2 (4,3)	-1,5%	11
Posouzeno/posuzováno z iniciativy pověřence	26 (16,7)	9 (19,1)	-2,4%	35

Poznámka: Konzultace je považována za širší pojem než posouzení/připomínky a má se za to, že konzultování zahrnuje i formulaci a vznášení připomínek, a proto v případě, že respondent uvedl jako odpověď současně konzultace a posouzení/připomínky, je do hodnocení zahrnuta pouze konzultace.

Tabulka č. 5

Přímé podřízení vrcholovému vedení	Běhy 1 - 4 (%)	Běh 5 (%)	Srovnání	Celkem
vnitřním předpisem správce	94 (60,3)	14 (29,2)	-31,1%	108
ad hoc řídicím aktem/opatřením	10 (6,4)	1 (2)	-4,4%	11

jinak (např. smlouvou)	52 (33,3)	33 (68,7)	+35,4%	85
------------------------	-----------	-----------	--------	----

Poznámka: Jako ad hoc řídicí akt nebo opatření byly shodně uvedeny jmenování a rozhodnutí/příkaz, v jednom případě pracovní smlouva.

Tabulka č. 6

Přímý kontakt s vrcholovým řídicím pracovníkem	Běhy 1 -4 (%)	Běh 5 %	Srovnání	Celkem
pravidelný				
- již se naplňuje	119 (76,3)	34 (70,8)	-5,5%	153
- termín stanoven jako budoucí	4 (2,6)	1 (2)	-0,6%	5
- naplňování blíže neurčeno	9 (5,8)	2 (4,2)	-1,6%	11
vázán na rozhodnou událost, která	-			-
- již nastala	-	-	-	
o jednou	2 (1,3)	1 (2)	+0,7%	3
o vícekrát	7 (4,5)	3 (6,2)	+1,7%	10
- dosud nenastala	11 (7)	4 (8,3)	+1,3%	15
upraven jiným způsobem	6 (3,8)	3 (6,2)	+2,4%	9

Tabulka č. 7

Přímý kontakt pověřence se subjekty údajů	Běhy 1 - 4 (%)	Běh 5 (%)	Srovnání	Celkem
kontaktován(a) 1 – 10krát	57 (36,5)	27 (56,2)	+19,7%	84
kontaktován(a) více než 10krát	7 (4,5)	2 (4,2)	-0,3%	9
dosud nebyl(a) kontaktován(a)	92 (59)	19 (39,6)	-19,4	111

Poznámka: Podíl počítán za všechny správce.

Tabulka č. 8

Přímý kontakt pověřence se subjekty údajů	Běhy 1 - 4 (%)	Běh 5 (%)	Srovnání	Celkem
stížnost na postup správce	4 (6,25)	5 (10,4)	+4,15%	9
jiná žádost o pomoc v konkrétní záležitosti	34 (53,1)	11 (22,9)	-30,2%	45
žádost o (jiné) informace	34 (53,1)	14 (29,1)	-24%	46

Poznámka:

Podíl vypočítáván z počtu kontaktovaných pověřenců, tj. z respondentů, kteří zodpověděli otázku č. 7. Častěji kontaktovaní respondenti výjimečně volili i více než jednu odpověď. Podíl počítán za všechny správce

Tabulka č. 9

Plnění jiných úkolů a povinností	Běhy 1 - 4 (%)	Běh 5 (%)	Srovnání	Celkem
souběžně zastávána jiná funkce u téhož správce	69 (44,2)	3 (6.2)	-38%	72
výkon funkce pověřence současně u více správců	73 (46,8)	36 (75)	+28,2%	108
Ne	34 (21,8)	10 (20,8)	-1%	44

Poznámka: Respondenti výjimečně volili i více než jednu odpověď, a to souběžné zastávání jiné funkce u domovského správce v kombinaci s působením jako pověřenec pro ochranu osobních údajů u více správců.

Vypracovala: PhDr. Miroslava Matoušová